

практика та досвід. – 2016. – № 15. – С.5-12.

8. Резнікова Н.В. Інтеграційні прояви незалежності: ризики регіональної взаємозалежності в контексті протиріч глобалізації / Н.В.Резнікова, О.А.Іващенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 6. – С.7-11.

9. Reznikova N. Projections of deglobalization in the contemporary international economic relations in the context of the paradigm of globalism / N. Reznikova, O. Ivashchenko // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка. – 2018. – Вип.15. – С.98-106.

10. Шаурма Р. Передові країни. В очікуванні нового «економічного дива» / пер. з англ. Андрій Іщенко. — К. : Наш формат, 2018. — 296 с.

*Музиченко Марія Володимирівна,
студентка освітнього рівня «магістр»,
спеціальність «Менеджмент»,
спеціалізація «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ*

ІНСТИТУЦІЙНІ ВИМІРИ РЕГУЛЮВАННЯ СВІТОВОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

На переконання Н. Рубіні, ми більше не живемо у світі «Великої двадцятки», хоча Група Двадцяти продовжує позиціонувати себе як головного актора регулювання міжнародних економічних відносин. Ця трансформація відбулася після того, як зменшилася гострота останньої фінансової кризи, і виявилися несумісні політичні та економічні цінності країн. На сьогодні у США не вистачає потенціалу для того, щоб лишатися головним постачальником світових суспільних благ. Європа зайнята порятунком єврозони. Японію повністю поглинули її власні складні внутрішньополітичні та економічні проблеми. Сьогодні у цих країн нема ні часу, ні ресурсів, ні внутрішньополітичного капіталу, щоб стати новими міжнародними центрами сили [1; 3, с.6]. Китай також не бажає брати на себе тягар відповідальності світового лідера. Окрім того, неможливо дати відповідь на міжнародні виклики сьогодення без прямої участі країн, що стрімко розвиваються, таких, як Бразилія та Індія, які, однак, зайняті проблемами внутрішнього розвитку і не поспішають шукати рішення для актуальних глобальних проблем [5; 9].

Світ глобалізується швидше як об'єкт, тобто об'єктивно нарощуються глобальні проблеми, котрі в методологічному плані виступають як загальнопланетарні, розв'язання яких вимагає планетарних зусиль. У світі створюється єдиний простір взаємодії, структура якого дає змогу генерувати сигнали з однієї частини світу та передавати їх на іншу, що впливає на геостратегію та на поведінку різних міжнародних суб'єктів. У зазначеному об'єктивному сенсі світ справді глобальний. Але якщо розглядати його з точки зору суб'єкта, а саме здатності та готовності народів реально відгукуватися

спільними стратегіями на глобальні проблеми, реально кооперуватись, утворювати певні асоціації в цій загальноглобальній ситуації, з цієї точки зору світ лишається парціальним. Проблема полягає в тому, що внаслідок застарілих традицій та амбіцій держав, об'єктивна глобальність і незмінно існуюча суб'єктивна парціальність, невміння людства виступати як єдиний планетарний суб'єкт стають однією із найзагрозливіших дисгармоній сучасності. А тому в довгостроковому прогнозі ми маємо справу з відсутністю альтернативи співіснуванню та нарощуванню здатності окремих держав кооперуватися перед загрозами глобальних проблем, надаючи світу рис планетарного суб'єкту [8, с.213].

Світова фінансово-економічна криза 2007-2009 рр. виявила необхідність реформування світової фінансової системи і посилення координації між національними регуляторами. Справа в тому, що в масштабах світового ринку, на відміну від національних або регіональних ринків (насамперед ЄС), відсутні наднаціональні органи регулювання. Проте не можна сказати, що при цьому зовсім відсутнє і регулювання світової фінансової системи як таке. І раніше міжнародними, міжурядовими і приватними організаціями розроблялися різні документи, правила, стандарти, які, так чи інакше, приймалися на національному рівні (базельські стандарти достатності капіталу Банку міжнародних розрахунків, принципи корпоративного управління ОЕСР, принципи протидії відмиванню грошей, отриманих злочинних шляхом Групи розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (ФАТФ), міжнародні стандарти фінансової звітності та ін.). І раніше міжнародні фінансові організації (перш за все МВФ і Всесвітній банк) виконували роль кредитора останньої інстанції для країн, що розвиваються і перехідних країн. Проте нова реальність, пов'язана з кризою, виявила недостатність існуючих механізмів [1; 2]. Відповіддю на виклики стала активізація діяльності цілого ряду міжнародних форумів та організацій, розширення числа їх учасників.

Якщо спробувати вибудувати з точки зору вирішуваних завдань систему інститутів регулювання світового фінансового ринку, то вийде наступна картина:

А - «Група двадцяти» і Рада з фінансової стабільності;

Б - міжнародні фінансові організації (МВФ, Світовий Банк, Організація економічного співробітництва і розвитку, Банк міжнародних розрахунків, Європейська комісія, Європейський центральний банк);

В - міжнародні організації, що встановлюють стандарти (Базельський комітет з питань банківського нагляду, Комітет з глобальної фінансової системи, Комітет платіжних та розрахункових систем, Генеральна конференція Міжнародної організації комісій з цінних паперів, Міжнародна асоціація регуляторів страхового ринку, Рада з міжнародних стандартів фінансової звітності, Група розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей, Міжнародна федерація бухгалтерів).

У листопаді 2008 р. у Вашингтоні відбулася екстрена зустріч G20, на якій було заявлено про рішучість добиватися принципового реформування

світової валютно-фінансової системи. При цьому підкреслювалося, що реформа валютно-фінансової системи не може бути забезпечена тільки за рахунок добудови нових поверхів міжнародних регулюючих організацій, а вимагає регулювання всіх національних фінансових систем, через які проходять потоки капіталу, і тіснішої координації національної економічної політики в цілому. На наступних зустрічах «Групи двадцяти» приймаються глобальні рішення, підготовлені як національними регулятивними органами, так і міжнародними організаціями та структурами. На засіданнях «Групи двадцяти» формулюються задачі, які потім починають вирішуватися спеціалізованими організаціями.

Другим з точки зору ієрархії органом, що вирішує загальні питання розвитку та реформування світової фінансової системи є Рада з фінансової стабільності (Financial Stability Board). Форум був створений в 1999 р. як форум з фінансової стабільності (Financial Stability Forum) «Групою семи» з ініціативи президента Німецького федерального банку Ханца Тітмайера. Форум включає представників національних економічних відомств, а також міжнародних економічних організацій (МВФ, Світового банку, ОЕСР, Європейської комісії, Банку міжнародних розрахунків). У квітні 2009 р. Форум був перейменований в Раду з фінансової стабільності, з розширенням числа країн-учасниць за рахунок включення всіх учасників «Групи двадцяти» (результат домовленостей в березні 2009 р).

По суті, Рада з фінансової стабільності і є тим органом, який безпосередньо готує документи для «Групи двадцяти» і аналізує результати реалізації її рішень. Вона ж відповідно до своїх повноважень координує роботу всіх національних і міжнародних учасників. Завдяки більш детальному опрацюванню всіх питань саме документи Ради з фінансової стабільності становлять найбільший інтерес з точки зору оцінки стану світової фінансової системи і її реформування.

Другу і третю групу органів утворюють міжнародні економічні організації та міжнародні органи, які встановлюють на міжнародному рівні стандарти у окремі фінансовій області. Слід підкреслити, що рішення, що виробляються зазначеними інститутами, впливають на всі країни.

Для підтримки фінансової стабільності доцільно зосередити увагу на п'яти ключових цілях реформування фінансового сектора [11; 12; 13; 14; 15]:

- формування такої системи регулювання, яка дає кожному учаснику ринку законні і рівні шанси для успішної діяльності;
- підвищення ефективності державного контролю;
- створення гармонійних механізмів вирішення проблем фінансових інститутів на національному та транскордонному рівні;
- формування всеосяжної макропруденційної системи;
- широкий підхід до регулюючої діяльності: реформи повинні торкатися ризиків, які виходять від фінансової системи в цілому, а не тільки від банків [16].

Отже, проблема фінансової стабільності гостро актуалізувалася у 90-х роках минулого століття, після низки світових системних фінансово-

економічних криз. Бурхливий розвиток процесів економічної глобалізації, лібералізації руху капіталу та відкритість фінансових ринків для іноземних інвестицій сприяли накопиченню фінансових дисбалансів і системних шоків, котрі реалізовувалися у вигляді потужних кризових потрясінь. Нещодавня світова фінансово-економічна криза зумовила посилення мандата міжнародних фінансових організацій щодо забезпечення стабільності фінансової системи.

Список використаних джерел:

1. Панченко В.Г. Нова норма світової економіки як середовище становлення неопротекціонізму /В.Г. Панченко, Н.В. Резнікова// Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки»: збірник наукових праць (електронне видання). – №4. – 2014. – Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3144
2. Резнікова Н. В. Нова норма світової економіки: зміст та ключові ознаки глобальних ризиків в контексті незалежності / Н.В. Резнікова, О.А. Іващенко // Інвестиції - №9. – 2017. — с.5-10.
3. Резнікова Н. В. Проблема реінституціоналізації світової економіки в умовах незалежності: нові виклики глобальному регулюванню / Н.В. Резнікова, О.А. Іващенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 10. – С. 5-10.
4. Резнікова Н.В. Роль монетарної політики в досягненні економічної стабільності: асиметрії трансмісійного механізму / Н.В. Резнікова, О.А. Іващенко // Економіка та держава. – 2016. – № 3 – С. 7-12.
5. Резнікова Н.В. Поляризація й нерівномірність економічного розвитку як домінуюча ознака сучасного етапу глобалізації / Н.В. Резнікова, О.А. Іващенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 4. – С. 7-12.
6. Резнікова Н.В. Проблема економічного розвитку та зростання в контексті подолання глобальних асиметрій / Н.В. Резнікова, О.А. Іващенко // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. - 2016. - Т. 21, Вип. 1. - С. 55-59.
7. Резнікова Н.В. Перспективи формування нових центрів економічного зростання в умовах нової норми світової економіки як прояв незалежності / Н.В. Резнікова, О.А. Іващенко // Інвестиції - №11 (червень). – 2017. — с.5-19.
8. Резнікова Н.В. Економічна незалежність країн в умовах глобальних трансформацій / Н.В. Резнікова. – К.: Аграр Медіа Груп, 2018. – 487 с.
9. Резнікова Н.В. Глобальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин. – К.: ТОВ «Видавництво «Консультант», - 2017. – 540 с.
10. Monetary Policy and Financial Stability / IMF Staff Report. – 2015 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2015/082815a.pdf>.
11. Monetary and trade policy: Does monetary protectionism lead to trade protectionism? [Electronic resource]. – Mode of access : https://www.economist.com/blogs/freeexchange/2010/11/monetary_and_trade_policy.
12. The Role of International Financial Institutions in Addressing the Financial

Crises of the 21st Century: Confrontation or Cooperation? Edwin M. Truman // Ontario, Canada. - July 13, 2011. – p. 1-12

13. Triffin R. National central banking and the international economy /R Triffin . // The Review of economic studies. 1947. -Vol. 14, No. 2 - P. 53-75

14. Wall L. Cross-Border Banking: Regulation, Supervision, and Crisis Resolution / L.Wall // The Evidence and Impact of Financial Globalization. – SanDiego: Elsevier, 2012. – P. 561-575.

15. Warnock F., Warnock V. International capital flows and US interest rates // Journal of international money and finance. – 2009. –Vol. 28, N 6. – P. 903-919

16. Weiss T.G., Wilkinson R. Rethinking Global Governance: Complexity, Authority, Power and Change // International Studies Quarterly. – 2016. – Vol. 58. – No. 2 – 42 p.

17. Момотюк Л. Є. Роль фінансових методів та інструментів у забезпеченні економічного зростання / Л. Є. Момотюк // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. - 2015. - №3. - С. 35- 41.

18. Момотюк Л.Є. До питання про визначення впливу валютного курсу на рівень інфляції / Л.Є. Момотюк // Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. - К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агенство», 2018. - С. 39-41.

*Павленко Віталій Ігорович,
студент освітнього рівня «магістр»,
спеціальність «Менеджмент»,
спеціалізація «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ*

ЕНЕРГЕТИЧНА ЗАЛЕЖНІСТЬ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Характер і спрямованість процесів інтернаціоналізації світового господарства як цілісної системи обумовлює економічна взаємозалежність. Більшість науковців трактують економічну взаємозалежність як стан, при якому залежать один від одного не тільки торгові ринки, а й національні відтворювальні процеси і сукупний капітал [1; 2; 3]. Суть економічної взаємозалежності полягає в тому, що зростання доходу в одній країні викликає збільшення сукупного попиту в інших країнах. В умовах економічної залежності процеси інтернаціоналізації носять більш обмежений характер, тобто, стосуються в основному сфери торгівлі.

Економічна залежність характеризує відносини між країнами, при яких розвиток національної економіки залежить від торгівлі з одним закордонним партнером або від торгівлі одним важливим товаром. При цьому, монопольна залежність національної економіки від зовнішньої торгівлі одним товаром і від